

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่หลักของครู ไม่เกี่ยวกับชุมชน จึงไม่ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่สามารถที่จะแนะนำหรือร่วมวางแผนได้เท่าที่ควร

1.2 ด้านบุคลากร

บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ตระหนักและให้ความสำคัญในการดูแลเด็กให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย กล้าแสดงออก ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรู้ความสามารถด้านพัฒนาการ และการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมมีสภาพทรุดโทรมมาก เนื่องจากต้องยืมอาคารบ้านพักเกษตรกรตำบลเป็นที่ทำการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สภาพอาคารสถานที่ไม่ถูกสุขลักษณะ คับแคบ ไม่เป็นสัดส่วน เสี่ยงการเกิดโรคติดต่อ ไม่มีร่มเงาให้ความร่มรื่น ชุมชนเห็นว่า สภาพลักษณะของสถานศึกษามีส่วนสำคัญกับการจัดการศึกษาเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่สะอาด และปลอดภัยสำหรับ

เด็กเล็กมีความสำคัญ หากมีอาคารสถานที่ที่ สิ่งแวดล้อม และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมจะทำให้จะทำให้ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้น

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดหลักสูตรและกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน พร้อมส่งเสริมมาตรฐานการเรียนรู้ให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ปลูกฝังจิตสำนึกรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหาแนวทางในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็น และนำเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน และสามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ชุมชนเห็นว่า ในส่วนของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับครอบครัวชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ตัวต่อตัว ได้แก่ การพูดคุย การส่งจดหมาย การออกเยี่ยมบ้าน การร่วมกิจกรรมกับชุมชน เป็นต้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาปฐมวัยอย่างถูกวิธี

2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแว้ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแว้ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\mu = 3.65$) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\mu = 3.48$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.44$) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา

เด็กปฐมวัย ($\mu = 3.38$) ด้านบุคลากร ($\mu = 3.20$) และด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\mu = 3.16$)

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ชุมชนได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยเสนอแนะให้การเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษาระดับปฐมวัย เช่น เพิ่มทักษะในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างนันทนาการต่าง ๆ เป็นต้น ควรจัดให้มีห้องเรียนที่ได้มาตรฐาน มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน ควรมีการประเมินนักเรียน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และนำเสนอผลการประเมินให้ชุมชนทราบด้วย ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์กับกิจกรรมของชุมชน เช่น เข้าร่วมงานบุญกับทางชุมชน เยี่ยมเยียนบ้านนักเรียนภายใต้ปกครอง เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) ผลการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นไปตามสมมุติฐาน ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ชุมชนมีทัศนคติต่อเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่หลักของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ไม่มีความจำเป็นที่ต้องเข้าไปแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วน

ใหญ่เป็นผู้ปกครองซึ่งให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพเป็นหลัก จึงอาจจะไม่มีเวลาที่จะให้ความร่วมมือกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านบุคลากร พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงนาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ชุมชนยังไม่เข้าใจในบทบาทและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา จึงทำให้บทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบุคลากรยังไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ในรูปของการจัดกิจกรรมอบรมสัมมนา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงนาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณยังมีไม่เพียงพอมีการแสวงหาทรัพยากรน้อยมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพิจารณาที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งยังไม่มีสถานที่ตั้งที่ชัดเจน ชุมชนบางส่วนยังไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสรุปถึงปัญหาความต้องการและงบประมาณในด้านต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ชุมชนรับทราบ และทำความเข้าใจและร่วมมือกันแสวงหาทรัพยากรให้มากกว่านี้

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงนาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ งานวิชาการในส่วนต่าง ๆ ถือเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ทุกฝ่ายจึง ให้ความสำคัญในด้านนี้ เพราะผู้บริหารไม่สามารถจัดการเองได้โดยลำพัง จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการต้องการพลังขับเคลื่อนจากทุกฝ่ายไม่ใช่เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถดำเนินการตามแผนนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงนาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจยังขาดการประชาสัมพันธ์และการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความสนใจของชุมชน จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนไม่กล้าและไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงนาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นแกนกลางในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ซึ่งกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมมีหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มคณะครู กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงนาง กลุ่มวิทยากรภายนอก กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกลุ่มผู้สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจยังไม่มีบทบาทที่เด่นชัดในการมีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เด่นชัด ดังนั้น ศักยภาพของชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ความต้องการหรือความสนใจที่จะเข้าร่วมการประสานงาน เป็นความร่วมมือที่จะต้องสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย โดยอาศัยความเข้าใจ หรือการตกลงร่วมกัน มีการรวบรวมกำลังความคิด ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จึงจะเป็นการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับเกษม วันเกิด (2550 : 73) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในตำบลบางแก้ว อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ จุฑามาศ สนิทติ (2550 : 50) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการแสวงหาทรัพยากร ด้านการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของธนวรรณ อินโสม (2550 : 111) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเจนณรงค์ อุ่นทุลย์ (2554 : 100) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอหนองกุงศรี อยู่ในระดับปานกลาง ด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน ด้านการแสวงหาทรัพยากร ด้านการประสานงาน และด้านการประเมินผล

แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับเพลินพิศ มนต์วีบุตร (2551 : 74) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม

ร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนอง
กุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์
ชุมชน และประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้าน
วิชาการ และไม่สอดคล้องกับยุทธชัย ชูชัย (2544 : 74) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และไม่สอดคล้องกับผล
การศึกษาของกิตติ กรทอง (2552 : 111) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัด
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ
พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้ง
4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ
บริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ
ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการชี้แจง
ให้ชุมชนให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษา และต้องเปิด
โอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดเวทีประชุม
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1.2 ด้านบุคลากร ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ทักษะใน
การจัดการสอน กิจกรรมเสริม ตลอดจนหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถนำความรู้
ทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เสริมสร้าง
พัฒนาการของเด็กทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการปรับปรุงสถานที่ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น ปรับรูปแบบการจัดแบ่งมุมห้องให้เหมาะสมตามสัดส่วน เพิ่มมาตรการป้องกันดูแลความปลอดภัยเด็กทั้งภายในและภายนอกห้อง เช่น ให้ครูเข้มงวดในการดูแลความปลอดภัย สำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด จัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย และเพิ่มมาตรการป้องกันโรค เช่น ดูแลความสะอาดของห้องน้ำ ทำความสะอาดเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย และสร้างความเชื่อมั่น ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงกำหนด รวมทั้งร่วมกันนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนให้มากที่สุด เช่น เชิญชาวบ้านที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชนของตนเอง

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการมีกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจและเน้นย้ำให้ชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยร่วมให้ความรู้ ประสบการณ์ในฐานะทรัพยากรบุคคล หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดี และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอข้อคิดเห็นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนการสร้างเครือข่ายทางการศึกษากับหน่วยงานในพื้นที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษา การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหน่วยงาน ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการศึกษารูปแบบและวิธีการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาในระยะยาว เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY